

Rovviltnemnda i region 7

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2017/153
Deres ref:
Vår dato: 26.05.2017
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Saksframlegg - møte 3/2017 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 17/2017 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 3/2017 slik den foreligger.

Sak 18/2017 Godkjenning av protokoll fra møte 2/2017

Utkast til protokoll fra møte 2/2017 er publisert på nemndas nettside. Den er også lagt ved saken (vedlegg 1).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 2/2017 slik den foreligger.

Sak 19/2017 Forvaltning av bjørn i Nordland – oppfølging av nemndas vedtak i sak 3/2017

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland ber sekretariatet om å utrede alternative forvaltningsområder for bjørn i Nordland innenfor de rammene som er beskrevet i saksframlegget.

I forbindelse med behandling av revidert forvaltningsplan for rovvilt i Nordland, fattet nemnda i møte 26. mars, sak 3/2017, følgende vedtak om bjørn:

«Forvaltningsplanen med nye alternativer for bjørnesoner kan ikke tas stilling til uten at det foreligger en konsekvensutredning som belyser næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, sett i sammenheng med bestandsmålene og konsekvenser av annet rovvilt, jerv, gaupe og ørn. Bjørnesonen i planen fra 2011 ligger fast inntil videre.

I tillegg må det foreligge en vurdering av forslagene i forhold til statens folkerettslige forpliktelser overfor den samiske reindriften.

Følgende hensyn skal tillegges vekt i en konsekvensutredning:

- *Næringsutøvelse av enhver karakter*
- *Andre samfunnsinteresser*
- *Bosetting og livskvalitet*
- *Jaktinteresser*
- *Forholdet til lokalsamfunn*

- Redusere tap på husdyr
- Redusere konfliktgrunnlaget mellom mennesker og rovdyr»

Planen ble sluttbehandlet i møte 20. mars, hvor nemnda fattet følgende vedtak i sak 12/2017: «Rovviltnemnda i region 7 – Nordland tar Miljødirektoratets uttalelse til orientering, men gjør ikke noen endringer i forvaltningsplanen.»

I møtet den 20. mars diskuterte nemnda hvordan konsekvensutredningen for bjørn burde legges opp. Nemnda ba sekretariatet om å forberede en sak om dette til neste møte.

Sekretariatet viser til det arbeidet som ble gjort i forbindelse med revisjonsarbeidet, og spesielt til dokumentet «*Vurdering av konsekvenser – Revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7 (Nordland)*». Også øvrige dokumenter knyttet til revisjonsarbeidet belyser mulige konsekvenser av ny sonering.

Vi foreslår at sekretariatet gjør en sammenstilling av de delene av tidligere saksframlegg og konsekvensvurderinger som er utarbeidet i forbindelse med forvaltningsplanrevisjonen, som omhandler bjørn spesielt. Videre at dette arbeidet gjøres med fokus på punktlisten som nemnda vedtok i sak 3/2017. Sammenstillingen vil bli supplert med ny kunnskap og nye vurderinger der sekretariatet har kompetanse til dette, og innenfor rammene av de ressursene vi kan prioritere til et slikt arbeid.

Vi legger til grunn at et slikt arbeid må følge opp gjeldende rammevilkår for rovviltforvaltningen. Bestandsmålet for bjørn i Nordland er en årlig yngling, og det er en primæroppgave for rovviltnemnda å oppnå de nasjonalt fastsatte bestandsmål for regionen. Nemnda skal innenfor den rammen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Dette skal primært skje gjennom en differensiert soneforvaltning, hvor det defineres prioriterte områder for bjørn og prioriterte områder for beitedyr.

Videre legger vi til grunn at arbeidet som er gjort av det skandinaviske bjørneprosjektet i forbindelse med revisjonsarbeidet, gir de rovviltfaglige rammene for hvilke alternativer som det er relevant å utrede nærmere.

På oppdrag fra nemnda i region 6 gjennomførte NINA, Bioforsk og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) i samarbeid en kartlegging av muligheter og eventuelle konsekvenser av foreslåtte endringer i forvaltningen av bjørn og jerv i region 6. Resultatet er publisert i [NINA Rapport 1123 Utredning om endring i yngleområdene for jerv og bjørn i rovvilt region 6](#). Vi vurderer at dette arbeidet er nyttig i forbindelse med en ny konsekvensutredning for bjørn i Nordland, men at det ikke er nødvendig å bestille en tilsvarende rapport for Nordland. En rekke av forholdene som omtales i NINA-rapporten har overføringsverdi til våre forhold, og kan brukes i vårt arbeid.

Nemnda ønsker en vurdering av statens folkerettslige forpliktelser overfor den samiske reindrifta, sett i forhold til arealdifferensiering for bjørn. Sekretariatet mener at dette er tema som ikke kan utredes på regionalt nivå. Bestandsmålet for bjørn i Nordland er satt av nasjonale myndigheter, og gjeldene nasjonal politikk slår fast at det skal legges opp til en tydelig, differensiert soneforvaltning. Dersom nemnda ønsker dette temaet utdypet, anbefaler vi at det rettes en henvendelse til nemndas overordnede myndighet, Klima- og miljødepartementet.

Sak 20/2017 Kvote for lisensfelling av bjørn 2017

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av bjørn når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for bjørn i regionen. Videre har rovviltnemnda vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Nemndens myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. I tilfeller hvor nemnda ikke har denne myndigheten, er den lagt til Miljødirektoratet.

Siste rapport for bjørn fra Nasjonalt overvåkingsprogram er NINA Rapport 1340 *Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2016 (revidert utgave)*. Det framgår av denne rapporten at det er beregnet 5,9 ynglinger av bjørn i Norge i 2016, hvorav ingen i region 7.

Bestandsmålet for region 7 – Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Dette betyr at det er Miljødirektoratet som per dato har myndigheten til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland.

Det framgår av rovviltforliket av 17. juni 2011 at rovviltnemndenes syn skal tillegges betydelig vekt, også når nemndene ikke har beslutningsmyndighet i saken. Det er derfor viktig at rovviltnemnda gir sine innspill til direktoratet.

Sekretariatet legger til grunn at nemnda gjennom revisjon av forvaltningsplan for rovvilt har tatt stilling til hvordan lisensfelling skal bruke som virkemiddel i forvaltninga. Vårt forslag til vedtak er skrevet med dette som utgangspunkt. Samtidig vurderer vi som faglig rådgiver for rovviltnemnda at de sentrale føringene i rovviltforvaltningen tilsier et større fokus på hensynet til bestandsmålet enn hva forvaltningsplanen legger opp til. Vi vurderer at flere forhold taler for *ikke* å åpne for lisensfelling av bjørn i fylket høsten 2017: bestandsmålet for bjørn i regionen er langt fra oppnådd; betydelig reduksjon i omfanget av skader på sau og rein forårsaket av bjørn; betydelig nedgang i antall registrerte bjørn i fylket. Særlig vurderer vi at det er uheldig å åpne for lisensfelling øst for E6 i Saltdal siden dette er det eneste området i Nordland hvor det er registrert binner.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for bjørn ikke er oppfylt i region 7 eller for landet som helhet, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2017 derfor ligger hos Miljødirektoratet.

Rovviltnemnda i Nordland viser til vedtatt forvaltningsplan og anbefaler direktoratet å åpne for lisensfelling i samsvar med forvaltningsprinsippene for bjørn, pkt 2.5.3 og 2.5.4. Det vil si i hele fylket unntatt de vedtatte forvaltningsområdene for bjørn.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

I revidert forvaltningsplan som ble sluttbehandlet av nemnda i mars 2017, ble forvaltningsområdene for bjørn videreført fra forrige plan:

- Område 1: Indre deler av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.
- Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnefjell i Narvik kommune.

Forvaltningsprinsipper for bjørn i forvaltningsplanen

- 2.5.1 Skadefelling i svart sone er i utgangspunktet kun aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Det skal være lavere terskel for felling av hannbjørner enn binner.
- 2.5.2 Dersom det på våren oppdages bjørn i kalvingsland for reindrift innenfor svart sone, eller i randsonen til svart sone, skal det i samråd med reinbeitedistriktet iverksettes avbøtende tiltak.
- 2.5.3 Inntil bestandsmålet for bjørn er oppnådd, åpnes det ikke for lisensfelling i svart sone. Om bestandsmålet oppnås, kan det åpnes for lisensfelling i svart sone, for å bidra til byrdefordeling for sau- og reindriftsnæringene. Kvotestørrelse og kvotefordeling skal tilpasses oppnåelsen av bestandsmål. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal også tas med i vurderingen.
- 2.5.4 Utenfor svart sone skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn.
- 2.5.5 Utenfor svart sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av bjørn som forventes å gjøre skade.

Tapsutvikling til bjørn

Antall dokumenterte tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal kommune. I 2015 og 2016 var det betydelig færre dokumenterte tap og erstattede tap enn de foregående årene. Det er dokumentert få tap av rein til bjørn i Nordland; til sammen 7 dyr siden 2005, i all hovedsak i sørfylket.

Tabellen viser utvikling i påviste tap av sau til bjørn i Nordland i 2008-2016.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2010	1	19							20
2011	7	69			7			3	86
2012		36			26			18	80
2013	15	53	7	4	9		1	12	101
2014	15	27			12			5	59
2015		6			1				8
2016	10					1		1	12

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2008-2016.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2010	22	158									180
2011	10	300		4	32				12		358
2012		251		0	162				58		471
2013	76	282	43	35	70			9	38		553
2014	83	170			61				13		327
2015		52			2						54
2016	23							8	3		34

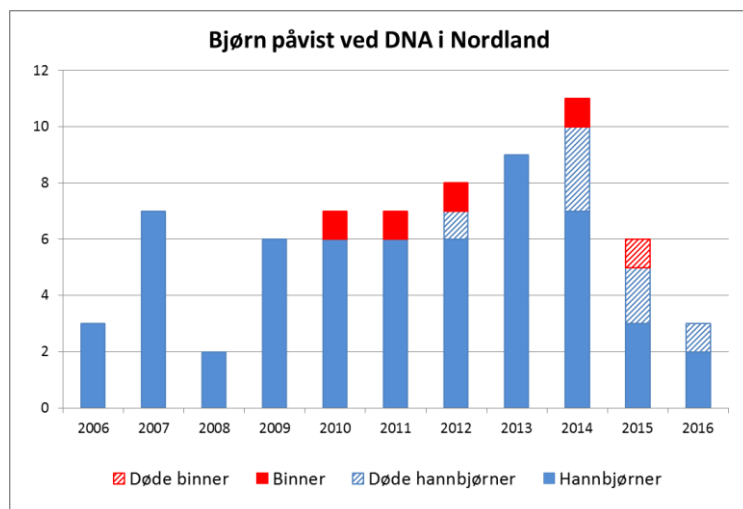
Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av bjørn er 1. april hvert år.

Overvåkning av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 125 ulike brunbjørner i Norge i 2016. Det er det laveste antall bjørner som er registrert i landet siden de landsomfattende innsamlingene startet i 2009. Av de påviste bjørnene i 2016 var det 51 hunnbjørn og 74 hannbjørn. Binnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder.

I Nordland ble det i 2016 registrert tre bjørner, alle hannbjørner. En av disse ble felt på skadefelling i Grane i august. De to andre ble påvist i indre Salten.

Figur: Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland i perioden 2006-2016.

Det er påvist betydelig færre bjørn i Nordland i 2015 og 2016 sammenlignet med de foregående årene. Til sammen er det siden 2006 påvist 33 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Estimater for 2016 viser 5,9 ynglinger, hvorav ingen i Nordland.

Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert i 2010 og 2011, mens den andre (NO17) ble registrert årene 2012, 2014 og 2015. Binna NO17 ble funnet død i hiet

---

i Saltdal våren 2016, drept av en løs steinblokk i hiet. Denne binna hadde med seg 3 unger eller fjorårsunger som forlot hiplassen. Etter dette har vi ingen sikre observasjoner av disse bjørnene, men DNA-analyser av bjørneskit i indre Saltdal og bilder tatt på viltkamera i det samme området, kan tyde på at en eller flere av disse bjørnene har oppholdt seg i området sommeren 2016.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2016 var totalt 8 bjørner. Syv av disse ble felt på skadefelling og en på lisensfelling. En av bjørnene ble felt på skadefelling i Grane kommune i Nordland. De siste årene er det felt flere bjørner på skadefelling i fjellområdene i Sverige forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Vurdering

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland bl.a. har mål om 1 årlig yngling av bjørn. Bestanden av bjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland, og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

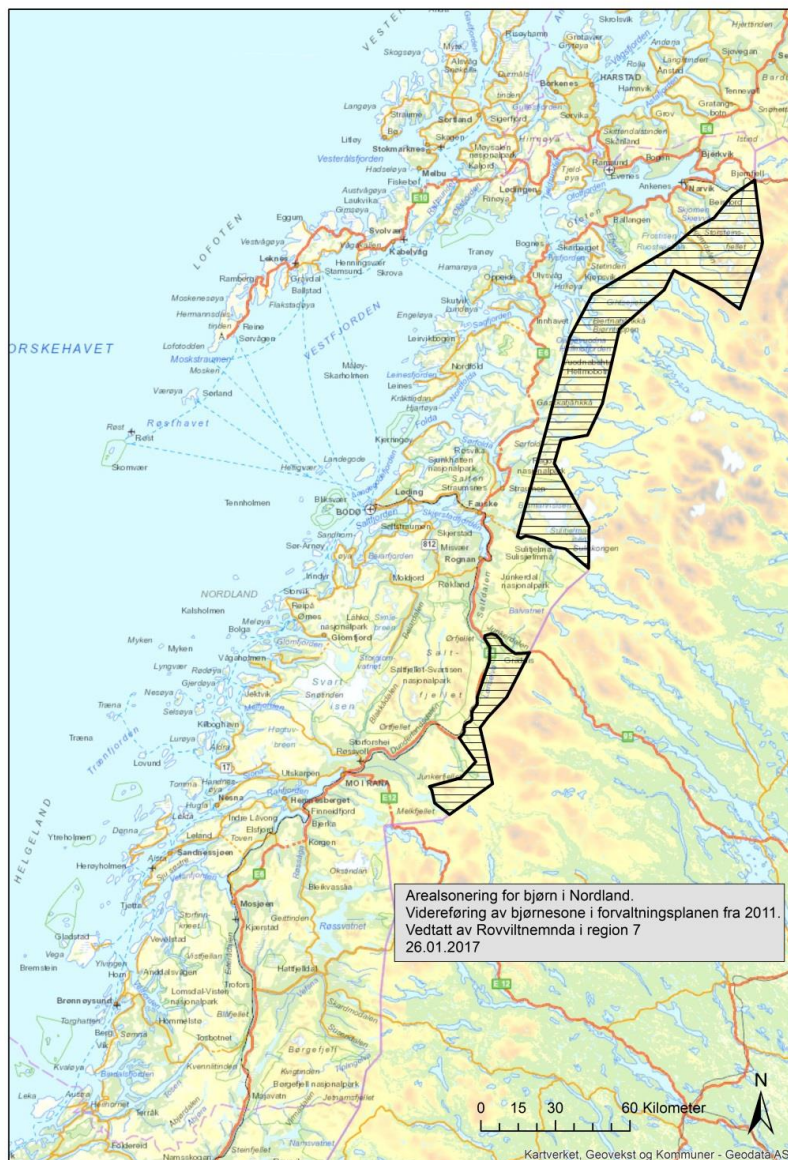
Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom differensiering av områdene jf. vedtatt forvaltningsplan, ved at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte område. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket bl.a. konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn, slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

Sekretariatet legger til grunn at nemnda gjennom revisjon av forvaltningsplan for rovvilt har tatt stilling til hvordan lisensfelling skal bruke som virkemiddel i forvaltninga. Vårt forslag til vedtak er skrevet med dette som utgangspunkt.

Samtidig vil vi som faglig rådgiver for rovviltneemnda påpeke at den valgte arealdifferensieringen, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, etter vår vurdering i overskuelig framtid ikke bidrar til at bestandsmålet for regionen vil oppnås. Kun 4 av de 36 påviste bjørnene i Nordland siden 2006 har vært påvist innenfor et prioritert bjørneområde, og da med få prøver.

Vi viser i den sammenheng til miljødirektoratets uttalelse til revidert forvaltningsplan, hvor de bl.a. skriver:

«Direktoratet påpeker at regionen har mål om 1 årlig yngling av bjørn. Vi konstaterer at området som er foreslått som yngleområde for bjørn er de samme som i planen fra 2011, og våre vurderinger fra den gang står fortsatt ved lag. Innsigelsene er videre konkretisert gjennom rapport fra det Skandinaviske Bjørnprosjektet som ikke identifiserte området som egnet for bjørn med bakgrunn i kunnskap om forekomst av binner i tilgrensende områder i Sverige samt at det i stor grad inneholder høyereliggende fjellområder med lav egnethet som leveområde for bjørn. Valget vil utvilsomt gjøre det svært vanskelig å oppnå målsettingen om 1 årlig yngling av bjørn. Også for denne arten gjelder at lisensfelling som virkemiddel i hovedsak tas i bruk når bestandsmålet er oppnådd. Når planen legger opp til at det skal foregå årlig lisensfelling i alle arealer utenfor det foreslåtte forvaltningsområdet for bjørn (2.5.4) legges det opp til en virkemiddelbruk som ikke er forankret i roviltforskriftens § 10, jf § 7.»

Kartet viser område som i vedtatt forvaltningsplan for rovilt i Nordland er avsatt til ynglende bjørn er skravert.

Sak 21/2017 Kvote for lisensfelling av jerv 2017/2018

Bakgrunn

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av jerv når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for jerv i regionen. Det framgår av NINA Rapport 1292 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2016* at gjennomsnitt siste tre år i Nordland er 12 årlige ynglinger. Fylkesmannen vurderer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland, jf. rovviltforskriften.

Det framgår av KLDs brev av 16. desember 2013 om *Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt* og KLDs brev av 24.06.2015 om *Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt - enkelte presiseringer*, at vedtak om lisensfelling av jerv skal fattes senest tre måneder før fellingsstart.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Primært forslag:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2017/2018 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling på jerv innenfor region 7 – Nordland i 2017/2018. Kvota settes til totalt 16 jerv, hvorav maksimalt 8 tisper.

Nordland fylke deles inn i følgende fellingsområder:

1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen
- 5a. Indre Sør-Salten – utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – innenfor jervesonen
- 6a. Ytre Midtfylke – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre Midtfylke – innenfor jervesonen
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen
- 8a. Indre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre Sør-Helgeland – innenfor jervesonen
9. Ytre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen

Det åpnes for lisensfelling av halve kvota samlet for alle fellingsområder unntatt i de prioriterte jervesonene. Dersom denne første delen av kvota blir felt, kan Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda tildeler dyr fra resterende kvote til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen på rein og sau til jerv, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Sekundært forslag:

Som det primære forslaget, men endret siste avsnitt:

Det åpnes for lisensfelling av halve kvota samlet for alle fellingsområder, men hvor maksimalt 2 jerv og maksimalt 1 tisper kan felles innenfor de prioriterte jervesonene. Dersom denne første delen av kvota blir felt, kan Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda tildele dyr fra resterende kvote til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen på rein og sau til jerv, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Lovgrunnlag

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. (...)

Rovviltforskriften § 10 (Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv):

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

(...)

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er for:

(...) b) jerv: 10. september til og med 15. februar

Rovviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6.

Andre relevante politiske føringer og rammevilkår:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Rovviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt den 20. mars i år. Nemnda har satt av definerte forvaltningssoner for jerv i fylket, hvor det er mål om at det vedtatte regionale bestandsmålet for jerv skal oppnås.

Forvaltningsprinsipper for jerv i forvaltningsplanen:

- 2.4.1 Byrdefordeling: Det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringene fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.3.1 Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
- 2.3.2 Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
- 2.3.3 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvoten er gitt. Uttak utenfor forvaltningsområde for jerv skal prioriteres først.
- 2.3.4 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

2.3.5 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

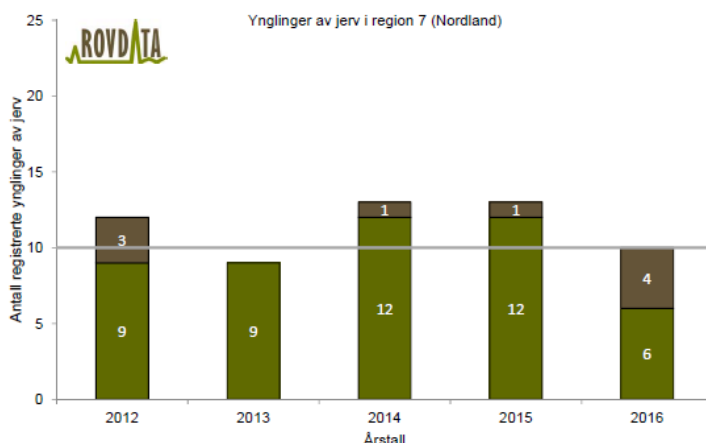
Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv i Norge, hvorav 10 årlige ynglinger i Nordland. Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Siste status for jerv er gitt i NINA Rapport 1292 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2016*. De tre siste årene (2014-2016) er det registrert henholdsvis 52, 65 og 50 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2015/16 ble det tatt ut 7 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2015 var 43 stk.

I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) hhv. 13, 13 og 10 ynglinger de siste tre årene. Videre er det i samme periode hhv. 1, 2 og 0 lokaliteter med «usikker yngling».

Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 2012-2016 (med hiuttak markert i grå farge). Kilde: Rovdata.

Sekretariatet konstaterer at antall ynglinger vinter 2016 lå akkurat på bestandsmålet, og at fire av disse ynglingene ble tatt ut ved hiuttak. Bestandsstatus etter hiuttak var dermed godt under bestandsmålet.

Foreløpige resultater fra årets ynglere registrering viser 7 dokumenterte/antatte ynglinger, hvorav ett uttak av 2 valper i ett hi (per 26.05.2017, kilde: Rovbase). Registreringsarbeidet er imidlertid ikke ferdig og SNO følger fortsatt opp flere mulige hiplasser. Endelig rapport fra Rovdata med minimum antall ynglinger av jerv kommer ca. 1. oktober.

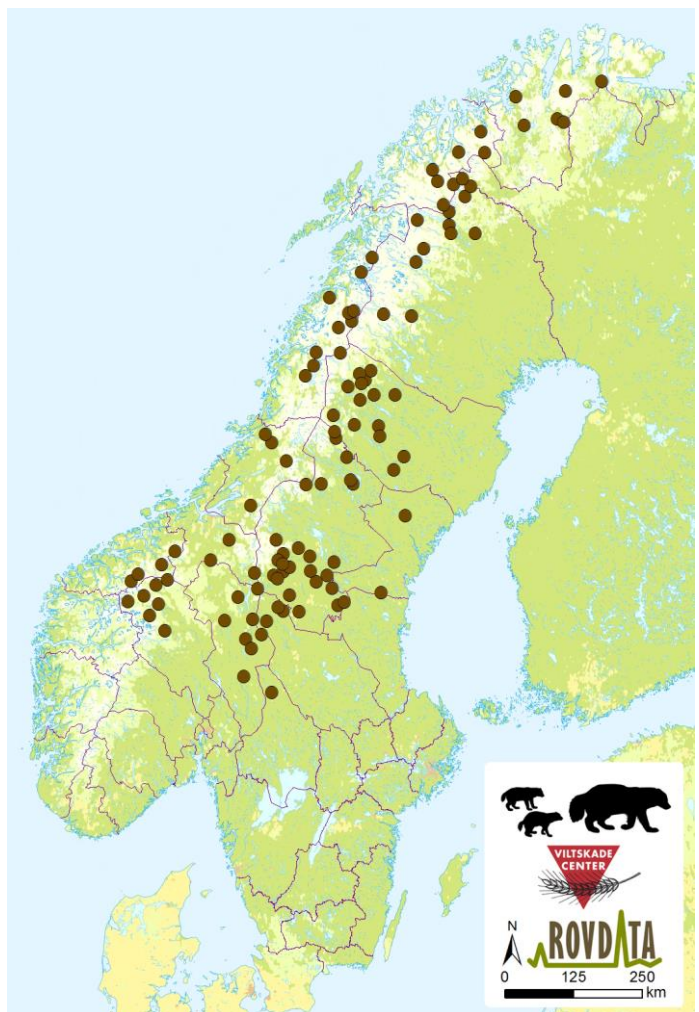
Antall registrerte jerveynglinger i Nordland i 2014–2016, samt foreløpige tall for 2017 (per 26. mai). Kilde: Rovdata og Rovbasen.

	2014	2015	2016	2017 foreløpige tall
Antall registrerte jerveynglinger	13	13	10	7
Snitt siste tre år	11,3	11,7	12	
Estimat antall jerv ¹	71	73	75	
Identifiserte individ ved DNA ²	70	67	77	

¹ Bestandsestimert av minimum antall jerv ett år og eldre basert på antall registrerte ynglinger.

² Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse DNA-registrerte individene utgjør.

Vi deler i stor grad våre rovviltbestander med tilgrensede fylker og land, og det skjer en betydelig vandring av rovvilt over grensene. Rovdata har ved DNA-analyser vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia.

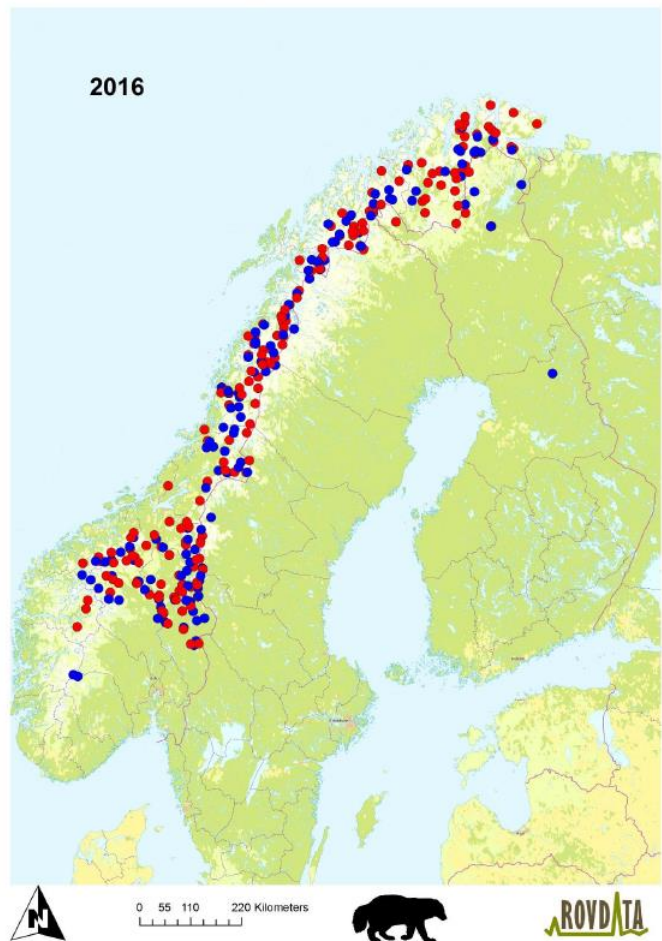
Kart over påviste jerveynglinger i Skandinavia i 2016. Kilde: Rovdata.

Jerv påvist ved DNA-analyser i Nordland

NINA Rapport 1306 *DNA-basert overvåking av den norske jervebestanden 2016* viser at det ble påvist 77 ulike jerver i Nordland vinteren 2015/2016. Dette er noe flere enn vinteren 2014/2015 da det ble identifisert 67 jerv.

Antall identifiserte individer kan sees på som et minimumsestimat for bestandsstørrelse, eller snarere et uttrykk for hvor mange jerver som har vært påvist innom de respektive land, regioner eller län. Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse minimumstallene utgjør. I Norge vurderes denne andelen å være høy, da det generelt er god dekningsgrad i innsamlingen, et stort antall analyserte prøver, og en høy andel tidligere kjente individer blant felte voksne jerver (NINA Rapport 1232).

Kart: Alle jerveindivider identifisert fra prøveinnsamlingen i Norge, Sverige og Finland vinteren 2016, representert med deres respektive midtpunkter. Rød=tispe. Blå=hann. Kilde: Rovdata.

Avgang av jerv

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10.

Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av voksen jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Vinteren 2016/2017 var jervekvota i Nordland på 16 jerv hvorav inntil 8 tisper. Det ble felt 13 jerv (6 tisper) innafor kvoteområdene. Det er per 16. mai gjennomført ekstraordinære uttak av 6 enkeltjerv og ett hiuttak (kun valpene) i Nordland denne sesongen. Samlet kjent avgang av jerv vinteren 2016/2017 er dermed på 21 jerv, hvorav 7 tisper og 2 valper.

Kart over kjent avgang av jerv i 2016/2017 per 26. mai. Kilde: Rovbase.

Jervebestanden og føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfellet foreligger det betydelig kunnskap om bestanden av jerv i Norge og Nordland. Selv om endelig rapport over antall jerveynglinger i 2016 ikke blir publisert før 1. oktober, og det således fortsatt er noe usikkerhet knyttet til det siste årets registreringer, vurderer sekretariatet at man i denne saken har tilstrekkelig kunnskap til å fatte vedtak. Føre-var-prinsippet tillegges derfor lite vekt i saken.

Tap av sau og rein til jerv

Det er årlig betydelige tap av sau og rein til jerv i Nordland, og det erstattes årlig over 1000 rein og 1000 sau til jerv i fylket. Tapene er spredt over store deler av fylket fra kyst til innland.

Tabell med oversikt over tapsutvikling i saueneæringa i Nordland 2010-2016

Beiteår	Tot. omsøkt tap (sau og lam)	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv (sau og lam)	Totalt erstattet (sau og lam)
2010	8537	49	1497	4489
2011	6659	45	938	3570
2012	8223	52	1343	4576
2013	7951	47	1136	4286
2014	6834	56	1413	3678
2015	5636	62	1124	2873
2016	5035	44	1021	2458

Tabell med oversikt over tapsutvikling i i Nordland reinbeiteområde 2009/10-2015/16

Beiteår	Tot. omsøkt tap	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv	Totalt erstattet rein
2009/10	5747	27	986	2809
2010/11	6417	38	1112	2923
2011/12	6225	27	1051	2836
2012/13	7181	48	1321	3539
2013/14	6644	38	1132	3100
2014/15	6459	31	1068	2976
2015/16	6809	61	1146	3163

Vurdering

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og der det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i jegerregisteret for å kunne delta.

I St.meld. nr. 15 (2003-2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bern-konvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av jerv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Dette er videre omtalt i Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det framgår at det er en målsetting at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av jervepopulasjoner over tid kan reduseres til et minimum.

Fylkesmannen i Nordland har i sitt forslag til kvote for lisensfelling på jerv tatt utgangspunkt i kunnskap om bestandssituasjonen for jerv, skadesituasjonen på sau og rein, samt føringer og målsettinger i vedtatt forvaltningsplan og i gjeldende regelverk og rammevilkår.

Om arealdifferensieringen

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for jerv.

Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmålet og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom man forvalter jerven i samsvar med prinsippene i forvaltningsplanen, og lykkes med uttak i tråd med disse, mener vi at det må påregnes at bestanden av jerv i Nordland vil reduseres til godt under bestandsmålet. Vår faglige vurdering er derfor at kvotestørrelse og kvotefordeling må ta utgangspunkt i et kompromiss mellom nemndas målsettinger i planen og hensynet til de bestemte bestandsmålene for regionen.

Vi viser i den sammenheng til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen hvor de bl.a. sier:

«Det er en primæroppgave for rovviltnemnda å oppnå de nasjonalt fastsatte bestandsmål for regionen. Dette innebærer at planens beskrivelser av bruk av lisensfelling som virkemiddel utenfor det avsatte området ikke kan praktiseres slik som forutsatt. Det kan ikke legges til grunn at oppnåelse av bestandsmålet er avgrenset til det aktuelle avsatte området. Med et område som trolig ikke kan forventes å inneha 10 årlige ynglinger innenfor planens virketid vil nødvendigvis også reproduksjoner utenfor det fastsatte området måtte inngå i den årlige måloppnåelse.»

Antall ynglinger i 2016 var etter hiuttak godt under bestandsmålet. De foreløpige resultatene fra vinteren 2016 er begrenset, og det er vanskelig å si noe sikkert om hvor vi havner i år. Per 26. mai er det påvist syv ynglinger i fylket. Flere av disse i eller i grenseområdene til prioriterte beiteområder. Dersom nemnda ønsker å forsøke å endre utbredelsen av jerv i fylket slik at bestandsmålet så langt som mulig oppnås innenfor de vedtatte jervesonene, bør nemnda være svært restriktiv med lisensfelling i disse områdene. Vi foreslår derfor primært at det ikke åpnes for lisensfelling innenfor de prioriterte jervesonene. Sekundært at det åpnes for et lite uttak i disse områdene.

Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen en kvote på 16 jerv i Nordland, hvorav maksimalt 8 hunndyr. Sekretariatet vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger. Vi gjør oppmerksom på at områdene nord for Rombaken omfattes av jervekvote fastsatt av Rovviltnemnda i region 8.

Fordeling av kvota

I gjeldende forvaltningsplan er det lagt opp til at fellingsområder skal inndeles ut fra følgende:

- Utgangspunkt i soneringsgrensene, kommunegrenser og fjordsystemer.
- Der en kommune er kun innafor en og samme sone – hele kommunen en jaktsone.

- Der en kommune omfatter flere ulike soner – kommunen deles i tilsvarende antall jaktområder.
- Jaktkvoter målstyres til områder med størst skadepotensiale. Jaktkvoter kan tildeles til en selvstendig sone eller flere sammenslåtte soner, alt etter hva som er hensiktsmessig ut fra totalkvote og skadesituasjon.

Rovviltnemnda for region 7 og Rovviltnemnda for Region 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken. Fra Rombaksbotn går grensa langs Rombakselva opp Norddalen og følger bekken som kommer fra Brudeslørvatnet til Ofotbanen krysser denne, fra dette punkt går grensa langs Ofotbanen til svenskegrensa.

Dette innebærer at kvote for region 7 fordeles i fylket sør for Rombaken (+ evt Lofoten/Vesterålen). For kvote i områdene nord for Rombaken vises det til kvote for lisensfelling av jerv i region 8, som administreres av Fylkesmannen i Troms.

Vi foreslår at fylket deles inn i 9 fellingsområder hvor grensene så langt som mulig følger fjordsystemer og dalfører som ut fra DNA-analyser ser ut til å være naturlige barrierer/skiller mellom ulike leveområder.

Fylkesmannen vurderer som nevnt at forvaltningsplanen med de definerte jervesonene blir vanskelig å bruke som forvaltningsverktøy for jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom det skal legges opp til et skille i lisensfellinga innenfor og utenfor jervesonene, foreslår vi at de fellingsområdene som berører jervesonen deles i to underområder:

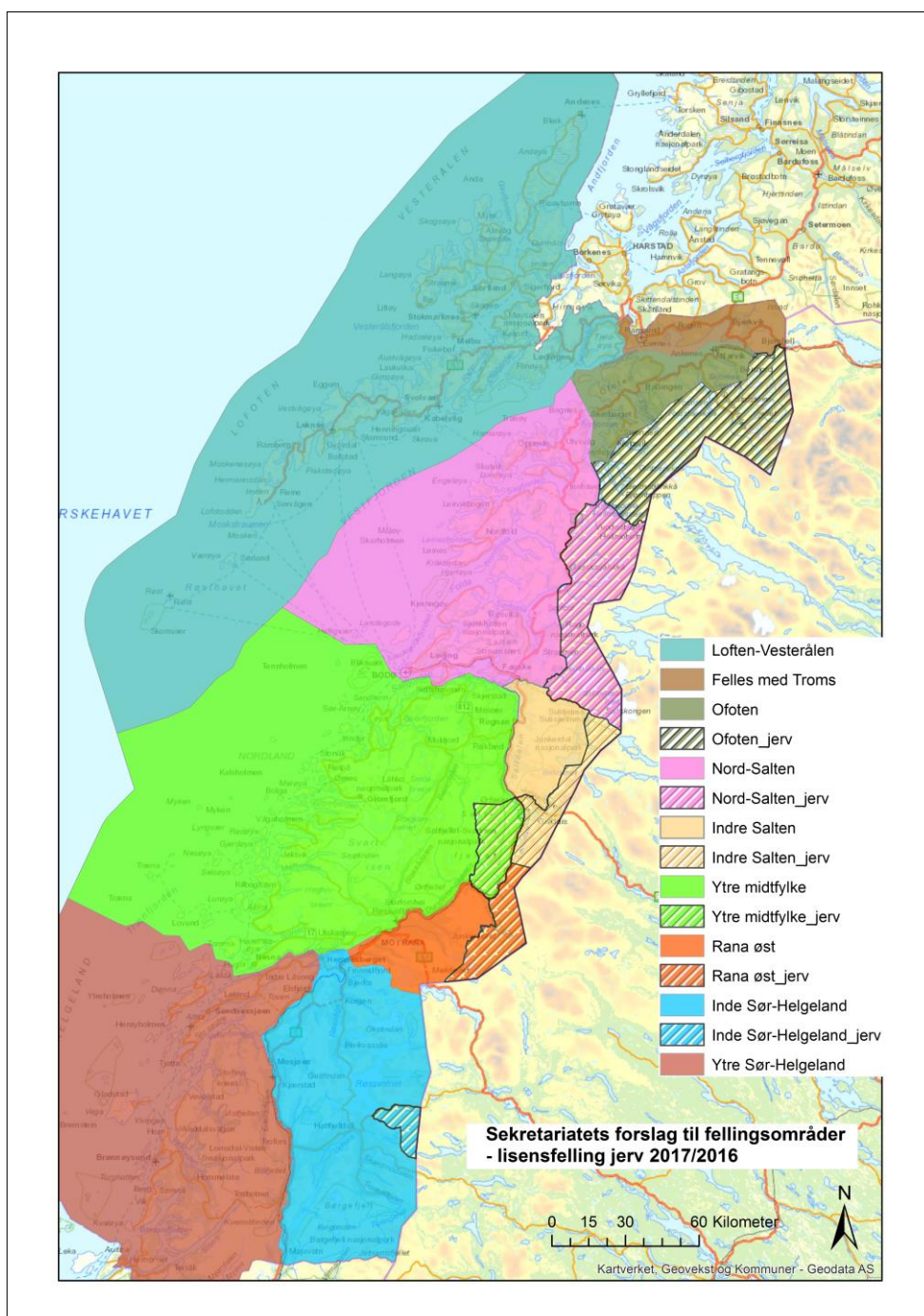
1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen
- 5a. Indre Sør-Salten – utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – innenfor jervesonen
- 6a. Ytre Midtfylke – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre Midtfylke – innenfor jervesonen
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen
- 8a. Indre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre Sør-Helgeland – innenfor jervesonen
9. Ytre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen

Grensene for de vedtatte jervesonene i forvaltningsplanen bærer preg av å være tegnet med grov strek i kartet. For at grensene mellom de ulike fellingsområdene skal være enklere å forholde seg til i praktisk jakt, har vi gjort mindre tilpasninger slik at grensene følger tydelige formasjoner i landskapet (elver, veier, fjorder). Vi vurderer at disse justeringene ikke endrer

på prinsippene i den vedtatte soneringen. Forskjellene kan sees i elektronisk kartløsning: <http://fylkesmannen.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=74ad6053b8d74e899f9af448c766de0e>.

Sekretariatet foreslår en kvote for lisensfelling av jerv i Nordland på 16 jerv, hvorav inntil 8 tisper. Vi foreslår at det åpnes for lisensfelling av halve kvota samlet for alle fellingsområder unntatt i de prioriterte jervesonene. Sekundært at det kan felles inntil 2 jerv og maksimalt 1 tisper kan felles innenfor de prioriterte jervesonene. Dersom denne første kvota blir felt, kan Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda tildele dyr fra resterende kvote til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen på rein og sau til jerv, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Kart over forslag til fellingsområder for jerv 2017/2018.

Sak 22/2017 Betinget kvote for skadefelling av jerv og ulv 2017/2018

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for arten i regionen, jf. §§ 7 og 8 i forskrift av 18.03.2005 om forvaltning av rovvilt.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv og ulv er oppnådd, mens det for gaupe og bjørn ikke er oppnådd. Fylkesmannen vurderer at Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv for perioden 01.06.2017 - 15.02.2018.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betingede fellingstillatelser for jerv og ulv i Nordland i 2017/2018 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2017 - 15.02.2018.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (§§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 8.

Rovviltforskriften § 8 (Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):
Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (...)

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artenes forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til

---

næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. I forhold til vektlegging av andre samfunnsinteresser vises det til at vi i våre vurderinger har lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens og jervens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv og jerv i Nordland nedenfor, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt. Førre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Etter sekretariatets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen jervebestanden og ulv utsettes eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefellinger og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv, og sekretariatet anser at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant i denne saken.

Det følger av rovviltforskriftens formål, § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for betingede skadefellinger av ulv og jerv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionen. Gjeldende forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt 20. mars 2017.

I rovviltforskriften § 9 står følgende:

”Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- *områdets betydning som beitemark*
- *skadenes omfang og utvikling*
- *potensialet for framtidige skader*
- *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften §§ 9 og 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Landet er delt inn i åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe
- 10 ynglinger av jerv
- 1 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskriften § 7. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjonen, jfr. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Det vises her til NINA Rapport 1292 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2016* og rapporten *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2015/2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 1-2016*.

Ut fra de nevnte vilkårene når det gjelder myndighet og bestandssituasjonen for de store rovdyra, har nemnda nå myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv i Nordland for perioden 1. juni 2017 til og med 15. februar 2018. Når det gjelder gaupe og bjørn, er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fastsette eventuelle kvoter for betingede fellingstillatelser.

Ulv

Det skal ikke etableres ulv i områder med samisk tamreindrift, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland. Ulv påvises kun sporadisk i Nordland. Det har ikke vært gitt fellingstillatelser på ulv i fylket siden 1984. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv, men det ble ikke funnet grunnlag for å iverksette felling av ulv. Det er etter 2004 ikke med sikkerhet dokumentert sau eller rein drept av ulv i Nordland. Ulv kan streife over store områder under utvandringen, og ulv kan således komme raskt og relativt uforutsigbart inn i fylket både fra Sør-Skandinavia og fra den finsk/russiske bestanden.

I den regionale forvaltningsplanen står det om ulv:

«Det er ikke fastsatt nasjonale bestandsmål om yngling av ulv i region 7, Nordland. De siste tiårene har det kun sporadisk blitt registrert enkeltindivid av ulv i Nordland.»

Rovviltnemnda ønsker ikke ulv i Nordland, og viser til at det ikke skal etableres ulv i områder med samisk tamreindrift. Hele Nordland, bortsette fra deler av Lofoten/ Vesterålen, har reinbeitedistrikter.

Forvaltningsprinsipper:

2.7.1 Dersom sau og rein dokumenteres drept av ulv, skal det tillates skadefelling.

2.7.2 I en situasjon hvor ulv forekommer kun sporadisk er skadefelling et mer egnet virkemiddel enn lisensfelling dersom det oppstår skader. Dersom det imidlertid etablerer seg ulv i regionen, skal det åpnes for lisensfelling.»

Ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kritisk truet i Norsk Rødliste 2016). I St. meld. nr 15 (2003-2004) s.112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland:

”Ulv: Det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv i regionen. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia.”

Dette, sammen med rovviltforskriftas overordnede mål om å sikre bærekraftige bestander av rovviltartene og bestemmelsene i naturmangfoldloven om å sikre bestandenes overlevelse, tilsier at man ved vurdering av terskelen for skadefelling også må vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvebestanden.

Jerv

For informasjon om bestandsstatus for jerv, avgang av jerv og tap av sau og rein til jerv viser vi til saksframlegg til sak 21/2017.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Rovviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt den 20. mars i år. Nemnda har satt av definerte forvaltningssoner for jerv i fylket, hvor det er mål om at det vedtatte regionale bestandsmålet for jerv skal oppnås.

Forvaltningsprinsipper for jerv i forvaltningsplanen:

2.4.1 Byrdefordeling: Det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringene fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det

- åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.3.1 Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
  - 2.3.2 Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
  - 2.3.3 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvoten er gitt. Uttak utenfor forvaltningsområde for jerv skal prioriteres først.
  - 2.3.4 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.
  - 2.3.5 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Oppsummering og tilrådning fra sekretariatet

Fylkesmannen konstaterer at myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling for disse artene er lagt til rovviltnemnda i regionen.

Vinter 2016 ble det registrert 10 jerveynglinger, hvorav fire som ble tatt ut ved hiuttak. Bestandsstatus etter hiuttak var dermed godt under bestandsmålet. De foreløpige resultatene fra vinteren 2017 er begrenset og det er vanskelig å si noe sikkert om hvor vi havner i år. Ut fra kunnskap om utbredelsen av jerv i fylket og de prioriterte jerveområdenes begrensede størrelse, må det forventes at en betydelig del av jervebestanden bruker leveområder utenfor de prioriterte områdene for jerv. Under vinterens bestandsregistrering er det registrert både enkeltjerv og ynglinger i eller i nærheten av beiteområder for sau og rein i flere områder i fylket.

Samlet kjent avgang av jerv vinteren 2016/2017 er på 21 jerv, hvorav 7 tisper og 2 valper.

Selv om det er felt et betydelig antall jerv sist vinter, vurderer vi at det er et potensiale for tap av sau og rein til jerv kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. Vi vurderer at skadefelling av inntil fire jerver vil være både tilstrekkelig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og forsvarlig i forhold til målet om å forvalte jervebestanden nærmest mulig bestandsmålet for jerv i Nordland. Forrige sesong hadde Fylkesmannen i Nordland en kvote på fire betingede fellingstillatelser på jerv.

De siste årene har Fylkesmannen i Nordland hatt en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv. Dette mener vi vil være tilstrekkelig også for sesongen 2016/2017.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjonen ift. nasjonale bestandsmål, tapssituasjonen i fylket, og tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2017 - 15.02.2018.

Sak 23/2017 Drøftinger/ orienteringer/ referatsaker

a) Orientering om ekstraordinære uttak

Orientering legges fram i møte.

b) Orientering om yngleregistrering av jerv

Orientering legges fram i møte.

c) Fagrapporter og lignende

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

[Aarnes, S. G., Brøseth, H., Bakke, B. B., Fløystad, I., Eiken, H. G. & Hagen, S. B. 2017. Populasjonsovervåking av brunbjørn. DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2016 \(revidert utgave\). - NINA Rapport 1340.](#)

[Rovdata, brev til Miljødirektoratet 15.05.2017. Bestandsstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt.](#)

d) Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen

Vedtakets dato	Område	Hva
21.03.2017	Stajggo Habmer RBD	Intensiv gjeting / flytting
05.04.2017	Hattfjelldal kommune	Ekstraordinært tilsyn
20.04.2017	Byrkije RBD	Intensiv gjeting
02.05.2017	Hadsel kommune	Ekstraordinært tilsyn
08.05.2017	Byrkije RBD	Intensiv gjeting
15.05.2017	Saltfjellet RBD	Intensiv gjeting

e) Brev til nemnda

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
22.02.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
22.02.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
01.03.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
01.03.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
03.04.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
04.04.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
04.04.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
25.04.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
04.05.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
04.05.2017	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinært uttak av jerv
05.05.2017	Voengel Njaarke RBD	Mdir	Rovviltnemnda	Vedr. rovvilt i Voengel Njaarke RBD
12.05.2017	Voengel Njaarke RBD	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerveyngling

---

Sak 24/2017 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Sveinung Bertnes Råheim (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Monica Iveland Andreassen (e.f.)
Landbruks- og reindriftsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Protokoll fra møte 2/2017
2. Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen
3. Brev til nemnda